

Godt om lederisme fra en frafallen lederist

Tom Karp

Lederisme

Oslo: Cappelen Damm akademisk, 2024

136 s.

ISBN 9788202844851

Michael 2025; 22: 157–158

doi: 10.5617/michael.12406

Tom Karp har skrevet en liten bok – drøyt 100 sider – med kraftig kritikk av trender i ledelsesfaget og i arbeidslivet. Forfatteren har selv bakgrunn som leder og lederutvikler, men er nå professor i ledelse ved Høgskolen Kristiania. Karps ungdomstro på ledeses betydning og fortrefelighet er nå erstattet med et nær omvendt syn; at lederisme er skadelig både for arbeidsmiljø og virksomheten.

Hva er *lederisme*? Karp har hentet begrepet fra engelsk litteratur, *leaderism*. Han tegner et bilde av en ideologi basert på ideen om at «en styrende profesjon av ledere skaper fremdrift, utvikling og endring i samfunnet» (s. 11). Ikke helt det samme som *manageralism*, men beslektet.

Karps hovedpoeng er at forestillingen om ledernes særlige evner og avgjørende betydning er overdrevet, og at skadevirkningene av denne villfarelsen er mange. Han erkjenner at vi trenger dyktige ledere innen både samfunns- og næringsliv, men fremholder at «løsningen er ikke å overføre stadig mer makt til en gruppe som er drillet i lettvinde lederanalytiske modeller og forventer at de med bruk av en lederverktøykasse skal

hjelp oss» (s. 11). Han setter lederisme i sammenheng med en utvikling i retning av at en elite i stadig sterkere grad styrer flertallet – både i bedriftene og i samfunnet for øvrig.

Følgene av denne utviklingen er mangslungne; makt overføres til et styrende lag med begrenset kunnskap om den egentlige virksomheten. Avstanden mellom ansatte og ledere øker. Fagprofesjoner umyndiggjøres. Og selvtilfredse ledere treffer en rekke dårlige eller dårlig begrunnede beslutninger. Framstillingen er belagt med en rekke høyst gjenkjennelige eksempler fra virksomheter i både privat og offentlig sektor. Og mange er egnet til underholdning, som at Aschehoug forlag annonserte etter «smidig-coacher» for å lede forlagshusets «endringsreise fra tradisjonell forlagsdrift til å bli et nyskapende og smidig produktmiljø» (s. 58). Les nedbemanning.

Boka kunne enkelt blitt en sammenhengende harselas med meningsløse svulstigheter produsert av selvopptatte og selvtilfredse ledere. Men Karp har en vitenskapelig tilnærming til objektet han studerer, med sitater og referanser til forskning som underbygger hans kritikk. Han finner også plass til beskrivelse av lederismens opphav i amerikansk næringsliv og kartlegger via hvilke veier tankesettet har spredt seg inn i norsk arbeidsliv.

Karp har skrevet en litt uvanlig bok; kort, underholdende, tidvis veldig morsom, men likevel gjennomsyret av godt fundert kritikk av ledelsesfeltet. Hans tegning av utviklingen i retning av en dysfunksjonelt og inkompetent lederklasse som treffer både dårlige beslutninger og svekker våre demokratiske tradisjoner, er illevarslende. Men boka har også et optimistisk tilsnitt fordi Karp viser til andre løsninger for ledelsesfaget enn trenden han selv har vært en del av.

Christian Grimsgaard
christiangrimsgaard@gmail.com

Christian Grimsgaard er overlege ved Ortopedisk avdeling, Oslo universitetssykehus og konserntillitsvalgt for Akademikerne i Helse sør-øst.